

**Bókun 5 við samninginn um eftirlitsstofnunina og dómstólinn um stofnsamþykkt
EFTA-dómstólsins.**

Bókun 5 um stofnsamþykkt EFTA-dómstólsins

1. gr.

EFTA-dómstóllinn, sem komið er á fót með 27. gr. samnings þessa, er skipaður og starfar í samræmi við ákvæði samnings þessa og þessarar stofnsamþykktar.

I. HLUTI DÓMARAR

2. gr.

Áður en dómari tekur við embætti skal hann sverja eið á dómþingi í heyranda hljóði um að gegna störfum sínum án hlutdrægni og af samvisekusemi og gæta trúnaðar varðandi umfjöllun dómstólsins.

3. gr.¹

4. gr.

Dómararnir mega hvorki gegna störfum á vettvangi stjórn mála né stjórn sýslu.

Þeir skulu ekki hafa annað starf með höndum, hvort sem það er launað starf eða ekki, nema því aðeins að ríkisstjórnir EFTA-ríkjanna hafi veitt til þess undanþágu með samhljóða samkomulagi.

Við embættistöku skulu þeir skuldbinda sig til, bæði á meðan þeir eru í embætti og eftir að störfum þeirra lýkur, að virða skuldbindingar sem því tengjast og einkum þá skyldu sína að fara fram með heiðarleika og varfærni er þeir að loknum embættisstörfum taka að sér önnur störf eða njóta hlunninda.

Öll vafamál í þessum efnun skulu leyst með ákvörðun dómstólsins.

¹ 3. gr. felld brott með samningi frá 29. desember 1994.

5. gr.

Ef frá eru talin eðlileg mannaskipti eða dauðsföll skal skyldustörfum dómara ljúka þegar hann segir af sér störfum.

Segi dómari af sér skal afsagnarbréf hans stílað á forseta dómstólsins sem sendir það fram til ríkisstjórna EFTA-ríkjanna. Staðan er laus til umsóknar við þessa tilkynningu.

Dómari skal halda áfram að gegna embætti þar til eftirmaður hans tekur við störfum, nema í því tilviki er 6. gr. gildir.

6. gr.

Einungis er heimilt að svipta dómara embætti sínu eða lífeyrisrétti eða öðrum hlunnindum í þeirra stað ef það er samdóma álit fullskipaðs dómstólsins að dómariinn fullnægi ekki lengur nauðsynlegum skilyrðum eða standist kröfur sem fylgja starfinu. Hlutaðeigandi dómari skal ekki taka þátt í slíkri umfjöllun.

Ritari dómstólsins skal tilkynna ákvörðunina til ríkisstjórna EFTA-ríkjanna.

7. gr.

Dómari sem kemur í stað dómara er situr ekki út skipunartíma sinn skal skipaður til loka skipunartíma fyrirrennara hans.

II. HLUTI SKIPAN

8. gr.

Meirihluti dómara sem taka þátt í umfjöllun máls, kveður upp úrskurði dómstólsins og í samræmi við skilyrði sem mælt er fyrir um í starfsreglunum.

9. gr.

Dómstóllinn skal tilnefna ritara og setja reglur um störf hans.

10. gr.

Áður en ritari tekur til starfa skal hann sverja eið fyrir dómstólnum um að gegna störfum sínum án hlutdrægni og af samviskusemi og gæta trúnaðar varðandi umfjöllun dómstólsins.

11. gr.²

Dómstóllinn ákveður þátttöku dómritara í störfum dómstólsins og skal sjá til þess að staðgengill verði fenginn í stað ritarans geti hann ekki sinnt störfum sínum í dómstólnum.

12. gr.

Embættismenn og aðrir starfsmenn skulu ráðnir að dómstólnum svo að hann geti starfað. Þeir skulu vera ábyrgir gagnvart ritaranum sem starfar undir stjórn forsetans.

13. gr.

Dómararnir og ritarinn skulu búa á þeim stað er dómstóllinn hefur aðsetur sitt.

14. gr.

Starfstími dómstólsins skal vera samfelldur. Dómstóllinn skal ákveða hve lengi réttarhlé stendur yfir með tilhlýðilegu tilliti til umfangs þeirra mála sem bíða úrlausnar.

15. gr.

Dómara er óheimilt að taka þátt í afgreiðslu máls sem hann hefur áður hlutast til um sem umboðsmaður eða ráðgjafi eða komið fram fyrir hönd einhvers málsaðilans eða hann hefur verið kallaður til í því sem dómari í dómstóli eða rétti, rannsóknarnefnd eða með öðrum hætti.

² Breytt með ákvörðun Fulltrúanefndar sammingsaðila frá 10. ágúst 1996. [Texti ákvörðunarinnar er óbirtur í íslenskri þýðingu. Hér verður því stuðst við þýðingu EFTA-dómstólsins.]

Ef dómari álitur einhverra hluta vegna að hann eigi ekki að taka þátt í að dæma eða rannsaka tiltekið mál skal hann tilkynna forseta dómstólsins það. Ef forsetinn álitur einhverra hluta vegna að dómari ætti ekki að sitja í dómi í tilteknu máli skal hann tilkynna honum það.

Skorið skal úr um þau vafamál sem upp koma við beitingu þessarar greinar samkvæmt 4. mgr. 30. gr. þessa samnings.³

Ef dómari tekur ekki þátt í meðferð máls í samræmi við ákvæði þessarar greinar, skal velja staðgengil samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 30. gr. samningsins úr hópi þeirra á listanum sem tilnefndir eru af ríkisstjórn þess EFTA-ríkis sem tilnefndi hinn reglulega dómara.⁴

Málsaðili getur ekki farið fram á breytingu á samsetningu dómstólsins á grundvelli þjóðernis dómara eða fjarveru dómara af sama þjóðerni og málsaðilinn.

16. gr.

Reglur um tungumál dómstólsins er að finna í starfsreglum hans.

III. HLUTI MÁLSMEDFERÐ

17. gr.⁵

Umboðsmaður, skipaður fyrir hvert mál, skal vera í fyrirsvari fyrir EFTA-ríkin, eftirlitsstofnun EFTA, Sambandið og framkvæmdastjórn Evrópusambandsins gagnvart dómstólnum; umboðsmaðurinn getur haft sér til aðstoðar ráðgjafa eða lögfræðing.

Fyrir aðra málsaðila skal lögfræðingur fara með fyrirvar.

³ Breytt með samningi frá 29. desember 1994.

⁴ Málsgrein felld inn með ákvörðun Fulltrúarnefndar frá 10. ágúst 1996.

⁵ Breytt með ákvörðun Fulltrúarnefndar frá 10. ágúst 1996 og ákvörðun nefndar um eftirlitsstofnun og dómstól nr. 11/2010 frá 8. desember 2010.

Aðrir mega ekki vera í fyrirvari fyrir málsaðila gagnvart dómstólnum, eða ráðgjafar aðila, en þeir lögfræðingar sem hafa réttindi til að reka mál fyrir dómstóli aðildarríkja EES-samningsins.

Umræddir umboðsmenn, ráðgjafar og lögfræðingar skulu, er þeir starfa við dómstólinn, njóta þeirra nauðsynlegu réttinda og friðhelgi til að þeir geti gegnt skyldustörfum sínum samkvæmt þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í starfsreglum dómstólsins.

Dómstóllinn skal hafa það umboð sem venja er að veita dómstólum gagnvart ráðgjöfum og lögmönnum, í samræmi við starfsreglur dómstólsins.

18. gr.

Málsmeðferð fyrir dómstólnum skal vera með tvennum hætti: skrifleg og munnleg.

Skrifleg málsmeðferð felst í að senda málsaðilum orðsendingu um stefnur, greinargerðir, málsvarnir og athugasemdir og svör, ef við á, svo og pappíra og skjöl til stuðnings eða staðfest endurrit af þeim.

Ritari skal sjá um orðsendingar í þeirri röð og innan þess tíma sem mælt er fyrir um í starfsreglum dómstólsins.

Munnleg málsmeðferð felst í því að lesa skýrslu dómara er gegnir hlutverki framsögumanns, málflutningi umboðsmanna, ráðgjafa og lögmanna fyrir dómstólnum, svo og hugsanlegum vitnaleiðslum, ef við á, vitna og sérfræðinga.

19. gr.⁶

Mál skal lagt fyrir dómstólinn með skriflegri stefnu sem sendist til ritara. Í stefnu skal koma fram nafn sóknaraðila og fast heimilisfang og deili á undirrituðum, nafn eða nöfn málsaðila sem stefna beinist að, efni deilunnar, kröfugerð og stutt lýsing á málsástæðum og lagarökum.

Stefnunni skal fylgja, eftir því sem við á, sú ráðstöfun sem krafist er ógildingar eða önnur skjöl er tengjast málinu. Ef skjölin eru ekki lögð fram með stefnunni skal ritari fara fram á það við hlutaðeigandi málsaðila að hann geri það innan hæfilegs

⁶ Breytt með ákvörðun Fulltrúarnefndar frá 10. ágúst 1996.

tíma; þó missir málsaðili ekki rétt sinn ef skjölin eru lögð fram eftir að tímafresturinn sem var ætlaður til að hefja málsmeðferð rennur út.

20. gr.⁷

Ritari skal tilkynna ríkisstjórnnum EFTA-ríkjanna, eftirlitsstofnun EFTA, Sambandinu og framkvæmdastjórn Evrópusambandsins um sérhvert mál sem lagt er fyrir dómstólinn. Innan tveggja mánaða frá því að tilkynningin var lögð fram hafa EFTA-ríkin, eftirlitsstofnun EFTA, Sambandið og framkvæmdastjórn Evrópusambandsins heimild til að leggja fram greinargerðir eða skriflegar athugasemdir fyrir dómstólinn.

21. gr.

Dómstóllinn getur áskilið að málsaðilar leggi fram öll skjöl og veiti allar þær upplýsingar sem hann kýs. Formleg skráning skal gerð vegna neitunar.

Dómstóllinn getur einnig áskilið að EFTA-ríki sem eiga ekki hlut að máli veiti allar þær upplýsingar sem dómstóllinn álítur nauðsynlegar í málinu.

22. gr.

Dómstóllinn getur hvenær sem er falið einstaklingi, stofnun, yfirvaldi, nefnd eða öðrum samtökum sem hann velur til að gefa sérfræðiálit.

23. gr.

Vitnaleiðslur skulu fara fram í samræmi við starfsreglur dómstólsins.

24. gr.

Heimilt er að láta vitni eða sérfræðinga sverja eið í samræmi við starfsreglur dómstólsins eða með þeim hætti sem mælt er fyrir um í lögum í landi vitnisins eða sérfræðingsins.

⁷ Breytt með ákvörðun Fulltrúarnefndar frá 26. mars 1999 og ákvörðun nefndar um eftirlitsstofnun og dómstól nr. 11/2010 frá 8. desember 2010.

25. gr.

Dómstóllinn getur fyrirskipað að vitni eða sérfræðingur gefi skýrslu fyrir dómsyfirvaldi á þeim stað er hann hefur fasta búsetu.

Senda skal skipun þar til bærum dómsyfirvöldum til framkvæmdar með þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í starfsreglum dómstólsins. Skila skal skjölum sem eru gerð samkvæmt beiðnum um vitnaleiðslur til dómstólsins með sömu skilyrðum.

Dómstóllinn skal bera kostnaðinn, með fyrirvara um rétt til að innheimta hann, eftir því sem við á, af málsaðilum.

26. gr.

Reynist vitni óáreiðanlegt eða rjúfi vitni eða sérfræðingur eið skal EFTA-ríki fara með slíkt brot á sama hátt og brot gegn dómstóli sínum á sviði einkaréttar. Hlutaðeigandi EFTA-ríki skal í því tilvikum fara í mál við viðkomandi fyrir þar til bærum dómstóli.

27. gr.

Dómþing skal vera opinbert nema dómstóllinn af eigin hvötum eða að beiðni málsaðila ákveði annað og hafi til þess gildar ástæður.

28. gr.

Dómstóllinn getur, á meðan á dómþingi stendur, yfirheyrt sérfræðinga, vitni eða málsaðila sjálfa. Þó mega hinir síðarnefndu aðeins ávarpa dómstólinn fyrir milligöngu fulltrúa sinna.

29. gr.⁸

Skrá skal hvert dómþing í gerðabók sem forseti og ritari, eða dómari sem kvaddur hefur verið til skráningarinnar, undirrita.

30. gr.

Forseti skal setja saman málaskrá.

31. gr.

Umfjöllun dómenda um niðurstöðu er og skal vera leynileg.

32. gr.

Dómar skulu rökstuddir. Þar skulu koma fram nöfn þeirra dómara sem tóku þátt í umfjöllun málsins.

33. gr.

Forseti og ritari skulu undirrita dóma. Þá skal lesa upp á dómþingi í heyranda hljóði.

34. gr.

Dómstóllinn skal dæma um málskostnað.

35. gr.

Dómsforseti getur, með styttri málsmeðferð sem getur, að því marki sem nauðsynlegt er, verið frábrugðin sumum þeirra reglna sem er að finna í samningi þessum og mælt skal fyrir um í starfsreglum, úrskurðað samkvæmt beiðni að fresta skuli framkvæmd svo sem kveðið er á um í 40. gr. samnings þessa, fyrirskipað

⁸ Breytt með ákvörðun Fulltrúarnefndar 10. ágúst 1996.

bráðabirgðaráðstafanir í samræmi við 41. gr. samnings þessa eða frestað fullnustu í samræmi við fjórðu málsgrein 110. gr. EES-samningsins.

Geti forseti ekki verið viðstaddur skal annar dómari taka sæti hans í samræmi við starfsreglurnar.

Úrskurður forseta eða staðgengils hans skal vera til bráðabirgða og skal á engan hátt hafa áhrif á úrskurð dómstólsins um efni málsins.

36. gr.⁹

EFTA-ríki, eftirlitsstofnun EFTA, Sambandið og framkvæmdastjórn Evrópusambandsins hafa rétt til meðalgöngu í málum fyrir dómstólnum.

Sama rétt hafa einstaklingar sem hafa hagsmuna að gæta við úrlausn mála er lögð hafa verið fyrir dómstólinn, þó ekki í málum milli EFTA-ríkjanna eða milli EFTA-ríkjanna og eftirlitsstofnunar EFTA.

Eingöngu er heimilt að meðalgöngustefna til stuðnings kröfugerð sem sett er fram af hálfu annars málsaðilans.

37. gr.

Leggi varnaraðili ekki fram skrifleg gögn til varnar eftir að honum hefur verið löglega stefnt skal dómur falla gegn þeim málsaðila. Heimilt er að leggja fram andmæli gegn dóminum innan eins mánaðar frá því að hann var kveðinn upp. Andmælin skulu ekki verða til þess að fallið sé frá fullnustu útivistardómsins nema dómstóllinn ákveði annað.

38. gr.

EFTA-ríkin og einstaklingar eða lögpersónur geta, í þeim málum og samkvæmt þeim skilyrðum sem kveðið er á um í starfsreglunum, komið á málsókn þriðja aðila til að hnekkja dómi sem fallið hefur án þess að þeir hafi fengið að leggja mál sitt fyrir, ef dómurinn skerðir rétt þeirra.

⁹ Breytt með ákvörðun Fulltrúarnefndar 10. ágúst 1996 og ákvörðun nefndar um eftirlitsstofnun og dómstól nr. 11/2010 frá 8. desember 2010.

39. gr.

Leiki vafi á um merkingu eða gildissvið dóms skal dómstóllinn túlka hann að beiðni málsaðila, sem hefur hagsmuna að gæta, eða eftirlitsstofnunar EFTA.

40. gr.

Einungis er heimilt að fara fram á endurskoðun dóms hjá dómstólnum ef í ljós koma mikilsverðar upplýsingar sem voru dómstólnum ókunnar, þegar dómurinn var kveðinn upp, og málsaðila þeim er fer fram á endurskoðunina.

Endurskoðunin skal hefjast á dómsúrskurði dómstólsins um að í ljós hafi komið nýjar upplýsingar þess eðlis að málið skuli skoðað að nýju og á þeim grundvelli megi verða við beiðninni.

Óheimilt er að fara fram á endurskoðun hafi tíu ár liðið frá því að dómurinn var kveðinn upp.

41. gr.

Kveðið skal á um sérstaka fresti vegna fjarlægðar í starfsreglum dómstólsins.

Útrunninn tímafrestur verður ekki til þess að hafa áhrif á rétt viðkomandi málsaðila ef hann getur sannað að fyrir því séu ófyrirsjáanlegar eða óviðráðanlegar ástæður.

42. gr.

Óheimilt er að höfða almenn skaðabótamál gegn eftirlitsstofnun EFTA eftir að fimm ár eru liðin frá því að atvikið sem um ræðir átti sér stað. Málshöfðunarfrestur telst rofinn ef mál er höfðað fyrir dómstólnum eða málsaðili sá er hefur verið gert rangt til kærir til eftirlitsstofnunar EFTA áður en málarekstur hefst. Í síðara tilvikinu verður að höfða mál innan tveggja mánaða frá því er ráðstöfun var gerð opinber eða frá því að tilkynnt var um hana til sóknaraðila eða, ef slíkt er ekki fyrir hendi, á þeim degi er hinn síðastnefndi fékk vitneskju um það, eftir því sem við á.

IV. HLUTI
ALMENN ÁKVÆÐI

43. gr.

Auk ákvæða sem gert er ráð fyrir í þessari stofnsamþykkt skulu starfsreglur dómstólsins hafa að geyma hver þau önnur ákvæði sem nauðsynleg teljast vegna framkvæmdar hennar og viðbótarákvæði þar sem þess er þörf.

44. gr.

Ríkisstjórnir EFTA-ríkjanna geta að fenginni tillögu frá eða eftir að hafa ráðgast við dómstólinn breytt þessari stofnsamþykkt með samhljóða samkomulagi.